

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Miljöskyddsenheten

462 82 Vänersborg

**Synpunkter på Sand & Trä AB:s ansökan om fortsatt tillstånd till grus- och bergtäkt, mottagning av schaktmassor, jordframställning samt kompostering av park och trädgårdsavfall samt hästgödsel på fastigheten Sandlid 1:1 och 1:2.
Diarienummer 551-19548-2014.**

(Yttrandet sänd såväl via e-post som med vanlig postbefordran)

Yrkande

Naturskyddsföreningen yrkar på att fortsatt tillstånd för verksamheten inte skall ges. Det gäller såväl tillverkning av anläggningsjord som ett ökat uttag av bergmaterial. Vi anser att verksamheten medför en hög risk att skada miljön och även medför negativ inverkan på dricksvattnet.

Motiv

Valet av plats (6§ MB) är inte lämplig och medför för stora risker för miljön och hälsan

- Verksamhetsområdet ligger högt över en grusås. Omgivande områden är klassade som *ekologiskt särskilt känsliga* enligt naturresurslagen och för fisk i Väla bäck och Romesjön. Detta anges i vattenöversikten för Kungälv kommun.
- Den önskade utökningen av bergtäkten ligger i omedelbar närhet till Lysegårdsområdet (ca. 1 km till vattenfallet). I detta område finns flera skyddsklassade rovfågelarter som häckar/har revir. Med hänvisning till artskyddsförordningen (4§:2 och 4§:4) måste särskild hänsyn tas till flera av dessa skyddsklassade rovfågelarter (av sekretessskäl kan vi inte namnge dessa arter här men Länsstyrelsen torde ha god kännedom om förekomsten av de rovfågelarter som häckar eller håller revir vid Lysegården). Rekommenderat skyddsavstånd gäller för bl.a. vindkraftverk (enligt Vindval Naturvårdsverkets rapport 6467 bör ett skyddsavstånd om ca 2 km tillämpas). Liknande skyddsavstånd bör, menar vi, även gälla för en utökad bergtäktverksamhet, som berör habitat, boplatser och revir för dessa rovfågelarter som bergbranter och bohyllor.
- Viss del av lakvattnet från verksamheten sprids till omgivningen genom marken (som består av postglacial sand och isälvsediment enl. jordartskartan, A12*, även lera förekommer B3*). Detta märks bla genom att endast ett litet vattenflöde kommer

från röret som skall avleda lakvattnet från området via sedimenteringsbassängerna, så är fallet även efter en regnperiod.

- Ytvatten infiltreras till grundvattnet från området liksom från Vallerån. Föroreningar riskerar att nå grundvattentäkten (Diseröds Norra SE643049-127507 A12*) som sträcker sig från Romesjön, verksamhetsområdet och till Vallerån.
- Verksamhetsområdet gränsar till naturreservatet Lysegården (Natura 2000 område, A13*, SE0520049, SE0520180). Risken finns att syftet med reservatet hotas. Syftet är att skydda och bevara naturvärdena (lövskog, epifytflora, vattenmiljön för Vallerån mm) vilka kan skadas både av föroreningar och en ändrad vattenregim. Dessa riskerna är inte analyserade i MKB:n.
- Verksamhetsområdet gränsar till skyddsgränsen för vattentäkten, vilket innebär en ökad risk.
- Endast mätning av N och P görs vilket inte kan anses tillräckligt för att bedöma lakvattnets kvalitet. Från verksamheten kommer en okänd mängd av miljöfarliga ämnen ut till omgivningen från lakvattnet, bl.a. från hästgödsel (risk för antibiotika), rötslam (Cd, PAH, PCB, H, Cu, mfl) [1] och kompost (bekämpningsmedel mm.) [2]
- Lakvattnet från verksamhetsområdet förs till dammarna och vidare genom ett utloppsrör (1) och rätt ut i ett dike, vidare till Väla bäck och Romesjön. Vid mätning av lakvatten i utloppsröret ser man mestadels en mycket stor ökning av N och P från verksamheten. Mätningarna av lakvattnet som når Väla bäck och Romesjön ger däremot inte en tillräcklig information om graden av försämrad vattenkvalitet ur andra aspekter.
- Även synbara försämringar konstateras emellanåt. Sommaren 2005 sökte sig sötvattensmusslorna i Romesjön upp på grunt vatten, troligen pga syrebrist. 2008 rann brunfärgat vatten från verksamheten via Väla bäck till Romesjön. Enligt Ivar Alvarsson Sand & trä var det då mycket regn som drog med sig partiklar och sediment. Enligt MKB:n kan påverkan på Romesjön anses vara försumbar. Vi har motsatt uppfattning, grundad på ovanstående punkter.
- *Miljömålet "Begränsad klimatpåverkan" motverkas av komposteringen.* Komposteringen som planeras i verksamheten ger utsläpp av metangas vilken bidrar till växthuseffekten, ca. 21 gånger mer än CO₂. Det biologiska materialet bör istället gå till en rötanläggningen (tex i Kungälv för fjärrvärme eller till Göteborg).
- För att framställa den stora **ökade** mängden anläggningsjord 220 000 ton (mot tidigare 20 000 ton) behöver mesta av materialet transporteras till verksamhetsområdet, såsom park och trädgårdsavfall, hästgödsel, bark och torvmull, schaktmassor (enligt MKB:n 60 000 ton, för att tillverka 50 000 ton jord som medelvärde) och maximalt 3 500 ton rötat slam. Max mängd för kompostmaterial och hästgödsel anges inte!

- Sökanden visar en lång frågelista som den som levererar schaktmassor skall svara på. Om man ej kan uppge innehåll eller om det kan finnas risk för förorenat material skall analys genomföras för en bedömning av massorna. Men detta gäller inte övrigt material såsom rötslam och kompostmaterial! Detta är en brist menar vi.
- **Ingen hänsyn tagen till Vattendirektivet** :EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/105/EG I enlighet med artikel 174.2 andra meningen i fördraget ska gemenskapens miljöpolitik bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren ska betala.
- **Hänsynsregler i MB bedömer vi inte vara uppfyllda**
2 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet

För Naturskyddsföreningen i Kungälv, 2015-01-10

Stig Johannesson
Ordf.

Referenser

*) Enligt sökandes MKB

[1] Rapport 2002:39 miljögifter i avloppsslam

[2] <http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/26313.pdf>

Kommunal kompostering ohållbar, Maria Olsson och Göran Petersson

Adlerbertska forskningsstiftelsen – tema hållbar utveckling, Chalmers 2004

Bekämpningsmedel: Ny forskning visar att rester av bekämpningsmedel mot ogräs, insekter och svampar finns kvar i kompostjord, trots att medlen betraktats som nedbrytbara. Det är också väl känt att flera vanliga bekämpningsmedel kan stå emot de naturliga processerna för nedbrytning i mark och läcka ut i vattenekosystem. Eftersom bekämpningsmedel är avsedda att effektivt döda levande organismer, är spridning med kompostjord knappast acceptabel ens om mängderna är mycket små.